

Nr 383.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften; given Stockholms slott den 21 mars 1919.

Under återopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att antaga bilagda förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

Härigenom förordnas, att 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

I fråga om stämpel till expeditionerna hänföres statsmyndigheterna till följande avdelningar:

Fjärde avdelningen:

Rikets hovrätter; — — — skolöverstyrelsen; lantmäteristyrelsen; domänstyrelsen; lantbruksstyrelsen; stuteriöverstyrelsen.

Femte avdelningen:

-----

vid Kungl. Maj:ts orden.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseeende med stämpel gäller, med de här nedan i 7 § nämnda undantag, denna tariff:

	1 Avd.		2 Avd.		3 Avd.		4 Avd.		5 Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Avskrift av lantmätares eller med honom i avseende å behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans lörrätting-handlingar:										
när densamma utgives från lantmäterikontoren i länen eller lantmäteristyrelsen, varje sida...	—	—	—	—	50	—	50	—	—	—
när densamma utgives av lantmätare	—	—	—	—	fri	—	—	—	—	—
» som meddelas för vetenskapligt ändamål.....	—	—	—	—	fri	—	—	—	—	—
Bevis ————— gåva					fritt	—	—	—	—	—
» som utgives från lantmäterikontoren i länen					fritt	—	—	—	—	—
» av lantmätare och justerare					fritt	—	—	—	—	—
Karta , kopia eller utdrag därav, som utgives från lantmäterikontoren i länen eller lantmäteristyrelsen, förses med stämpel till samma belopp, som enligt lantmäteritaxan gäller för lösen av dylik karta, när den utgives av lantmätare.										
» som eljest utgives					fri	—	—	—	—	—

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1920.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 mars
1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE.
              PETRÉN,
              NILSON,
              LÖFGREN,
              friherre PALMSTIERNA,
              RYDÉN,
              THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde härefter:
»Statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har den 11 i denna månad anmält vissa av lantmäterikommissionen väckta frågor om ändringar i, bland annat, förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften. Rörande vad därvid förekom hänvisar jag till protokollet över jordbruksärenden för sagda dag, av vilket ett utdrag torde få såsom bilaga fogas vid dagens protokoll.

I anslutning till nämnde departementschefs anförande har jag låtit inom finansdepartementet utarbeta förslag till *förordning om ändrad lydelse av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.*»

Föredragande departementschefen uppläste härefter nämnda för-

slag samt hemställde, att detsamma måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställdan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse bilaga litt. . . . utvisar.

Ur protokollet:

Gunnar Grip.

Bilaga.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11
mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Petersson anförde:

1917 års lantmäterikommission har i skrivelse den 10 februari 1919
anfört huvudsakligen följande:

»Uti sitt huvudbetänkande den 30 november 1918 har 1917 års lantmäteri-
kommission framställt vissa förslag, som måste medföra ändringar i förordningen
den 7 december 1883 angående expeditionslösen samt i förordningen den 19 november
1914 angående stämpelavgiften. Dessa ändringar anhåller kommissionen att nu få
närmare angiva. I sammanhang härmed finner sig kommissionen emellertid även
böra föreslå vissa andra ändringar i förordningen angående stämpelavgiften, vilka
icke direkt föranledas av kommissionens huvudbetänkande, men som kommissionen
anser vara av behovet påkallade.

Förordningen angående expeditionslösen.

Bestämmelserna angående den lösen för handlingar, förste lantmätare är be-
rättigad åtnjuta, finnas för närvarande dels i lantmäteritaxan den 23 december 1909
och dels i förordningen angående expeditionslösen (jfr 5 § i sist nämnda förordning).

Lantmäteritaxan innehåller stadgande om lösen för avskrifter av förrättningshandlingar. Kommissionen har emellertid i del II av sitt huvudbetänkande avgivit förslag till ny taxa och enligt 69 § i denna kommer taxan icke att vidare gälla förstelantmätare, eller, såsom dessa enligt kommissionens förslag skulle framdeles benämnas, överlantmätare. Därest ytterligare ändring icke vidtoges, skulle således hädanefter förordningen angående expeditionslösen vara ensam normerande för förstelantmätares rätt till lösen.

Denna förordning upptar emellertid endast följande bestämmelser, som gälla lantmäterikontor och därigenom äro tillämpliga på förstelantmätare, vilka äro och alltjämt skulle förbliva lantmäterikontorens föreståndare. I tredje avdelningen under 1 § uppräknas lantmäterikontor bland de myndigheter, hos vilka expeditionslösen äger rum, och i 3 § stadgas jämväl för lantmäterikontorens vidkommande lösen för »avskrift annan» och »bevis annat». 15 § slutligen innehåller vissa undantag från berörda 3 § och stadgar frihet från lösen för dels utdrag av jordregister dels bevis av förstelantmätare om granskning, som han på begäran av sakägare verkställt av arvodesräkning, vilken avgivits av lantmätare, dels bevis av förstelantmätare om sådana förhållanden, varom i länets lantmäterikontor förvarade kartor, handlingar eller register omedelbart lämna upplysning. Dessa två arter äro emellertid praktiskt taget de enda bevis, som utgivas av förstelantmätare eller lantmäterikontor, och man kan därför säga, att redan nu äro bevis från lantmäterikontor fria från lösen.

I del III av sitt huvudbetänkande (sid. 114) har kommissionen föreslagit, att förstelantmätare icke vidare må åtnjuta inkomst av lösen för *avskrifter*.

I enlighet härmed och med hänsyn till nyss angivna förhållanden finner sig kommissionen nu i detta sammanhang böra förorda, att »lantmäterikontor» uteslutes från tredje avdelningen i 1 § av lösenförordningen samt att till följd härav jämväl nyss antydda bestämmelser i 15 § av samma förordning uteslutas.

Förordningen angående stämpelavgiften.

I fråga om avskrift innehåller den i 3 § av gällande stämpelförordning intagna tariff bland annat följande:

	1 avd.		2 avd.		3 avd.		4 avd.		5 avd.	
	kr.	ö.	kr.	ö.	kr.	ö.	kr.	ö.	kr.	ö.
Avskrift av lantmätares eller med honom i avseende på behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandlingar, ävensom av dylika handlingar från generallantmäterikontoret och lantmäterikontoren i länen. varje ark	—	—	—	—	—	—	1	25	—	—
» annan, varje ark	—	50	—	50	—	50	1	—	1	—

Enligt 1 § höra till tredje avdelningen bland andra lantmäterikontor och lantmätare samt till fjärde avdelningen bland andra lantmäteristyrelsen.

Avskrifter av lantmätares förrättningshandlingar kunna utgivas såväl av förrättningsmannen själv som från lantmäterikontor och lantmäteristyrelsen. Ovan intagna bestämmelser kunna enligt kommissionens mening icke tolkas annorlunda. än att avskrift av sådana förrättningshandlingar, varom här är fråga, är stämpelfri. när avskriften utgives av lantmätare eller från lantmäterikontor, men att densamma. när den utgives från lantmäteristyrelsen, skall beläggas med stämpel. Denna tolkning, som — — — vinner stöd av tidigare bestämmelser i ämnet, överensstämmer jämväl med gällande praxis.

Den stämpel av 1 krona 25 öre arket, som pålægges avskrifter av lantmätares förrättningshandlingar, vilka utgivas från lantmäteristyrelsen, är lika med den lösen, som enligt lantmäteritaxan den 23 december 1909 utgår för sådana avskrifter, när de utgivas av lantmätare eller från lantmäterikontor. Förhållandena verka sålunda dithän, att ifrågavarande avskrifter, av vilken myndighet de än utgivas, medföra samma kostnad för rekvirenten.

När kommissionen i det föregående föreslagit, att förstelantmätare icke vidare må uppbära lösen för avskrifter, har det icke varit kommissionens mening, att avskrift, som rekvireras från lantmäterikontor, skulle vara avgiftsfri. Enligt kommissionens åsikt bör avskrift, som utgår från lantmäterikontor, beläggas med stämpel jämväl när avskriften gäller förrättningshandlingar.

Beträffande stämpelns belopp i fråga om sådan avskrift av lantmätares förrättningshandlingar, vilken utgives från lantmäterikontor, synes följdriktigheten kräva, att detta sättes lika med det belopp, som avskriften skulle dragit i lösen. därest den utgivits av lantmätare. Sistnämnda belopp har i 54 § av kommissionens taxeförslag bestämts till 50 öre för sida.

Till detta belopp synes även böra fixeras den stämpelavgift, som jämväl framdeles bör erläggas för sådan avskrift av lantmätares förrättningshandlingar, vilken utgives av styrelsen. På sådant sätt vinnes alltså, att rekvirentens kostnad för avskrift av ifrågavarande slag blir densamma, från vilken myndighet avskriften än utgives.

Kommissionen föreslår alltså, att i stämpelförordningen införes en föreskrift av innehåll, att av lantmätare utgiven avskrift av förrättningshandlingar är stämpelfri men att, när sådan avskrift utgives från lantmäterikontor eller lantmäteristyrelsen, densamma skall beläggas med stämpel till belopp av 50 öre för varje sida.

Vad angår *bevis* stadgar stämpelförordningen i 3 §, att »bevis annat» skall förses med stämpel, då det utgives från lantmäterikontor. En rätt tolkning av denna bestämmelse synes böra föranleda till — vad för närvarande emellertid näppeligen torde iakttagas — att med stämpel skall förses bevis av förstelantmätare om granskning, som han på begäran av sakägare verkställt av arvodesräkning, vilken avgivits av lantmätare, samt bevis av förstelantmätare om sådana förhållanden, varom i länets lantmäterikontor förvarade kartor, handlingar eller register omedelbart lämna upplysning.

Kommissionen håller emellertid före, att dylika bevis böra tillhandahållas utan avgift. Särskilt gäller detta bevis om granskning av arvodesräkning. Rörande sådant bevis framgår av departementschefens uttalande vid avlåtande till 1908 års riksdag av proposition angående omorganisation av förstelantmätartjänsterna, att

hans mening var, att samma bevis borde tillhandahållas allmänheten utan kostnad. (Jfr prop. nr 63 till 1908 års riksdag sid. 50 och 51).

Enär såsom ovan nämnts nu berörda tvenne slag av bevis praktiskt taget äro de enda, som utgivas från lantmäterikontoren i länen, föreslår kommissionen, att bestämmelse meddelas om frihet från stämpel för alla bevis, som utfärdas från nämnda kontor.

I 3 § av förordningen angående stämpelavgiften stadgas, att *utdrag eller kopia av geometrisk karta* skall förses med stämpel till belopp av 50 öre. Denna bestämmelse gäller visserligen icke blott lantmätare, lantmäterikontor och lantmäteristyrelsen utan även samtliga andra myndigheter, som hänföras till tredje och fjärde avdelningarna under denna förordnings 1 §, men tillämpning av bestämmelsen torde dock, såvitt kommissionen kunnat inhämta, icke förekomma utom lantmäteriets förvaltningsområde.

Genom den ändring, som år 1917 gjordes beträffande 21 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmans-klyvning, ägostyckning och jordavsöndring och som i realiteten medfört skyldighet för sakägare att bekosta två exemplar av karta, har ifrågasvarande bestämmelse fått sin största betydelse i fråga om kartor rörande avsöndring. Dessa kartor kunna, inberäknat dem, som upprättas av enskilda, antagas uppgå till 20,000 å 24,000 årligen. Sådana kartor, som av enskilda personer upprättas för avsöndring, skola emellertid icke stämpelbeläggas. Redan detta förhållande synes tala för, att jämväl sådan avsöndringskarta, som utgives av lantmätare, befrias från ifrågasvarande 50 öres stämpel. En dylik ändring står även i överensstämmelse med de strävanden, som gjort sig gällande för att underlätta avsöndringsinstitutets användning.

Därest bestämmelsen om 50 öres stämpel upphäves i vad angår avsöndringskartor, torde icke vara skäl att bibehålla denna bestämmelse angående övriga kartor. I avseende å dessa medför bestämmelsen för statsverket en inkomst av högst 3,500 kronor, därav omkring 2,500 kronor torde härröra från kartor, som utgivas av lantmätare, och återstoden från kartor, som utlämnas från lantmäteristyrelsen eller lantmäterikontoren i länen.

Härtill kommer, att med lantmätare närstående tjänstemän, såsom statens lantbruksingenjörer, icke äro skyldiga att stämpelbelägga kartor, som av dem utgivas. Detta åligger icke heller mätningsman i stad.

Med avseende särskilt å stämpel å karta, som utgives av lantmätare, synes bibehållande av stämpel å varje exemplar av karta som utgives, i viss mån stå i strid med strävandena att genom anlitande av lantmäteristyrelsens reproduktionsanstalt åstadkomma spridning av kartor bland allmänheten.

På grund av vad sålunda anförts föreslår kommissionen, att bestämmelsen, att geometrisk karta skall åsättas stämpel till belopp av 50 öre, upphäves.

Beträffande *utdrag eller kopior av kartor, som utlämnas från generallantmäterikontoret*, stadgar 3 § i stämpelförordningen, att de skola förses icke blott med berörda 50 öres stämpel utan dessutom med stämpel, svarande mot den för annan dylik karta stadgade lösen. Sådan lösen finnes i gällande lantmäteritaxa för närvarande bestämd beträffande såväl kartor av lantmätare som kartor från lantmäterikontor. Det av kommissionen upprättade förslaget till lantmäteritaxa gäller där-

emot såsom ovan nämnts icke överlantmätare (= förstelantmätare) eller lantmäterikontor; och i del III av sitt huvudbetänkande (sid. 114) har kommissionen föreslagit, att förstelantmätare icke vidare må åtnjuta lösen för kopior av kartor.

Även här har det dock varit kommissionens mening, att hittillsvarande lösen för kopior (utdrag) av kartor från överlantmätarna eller lantmäterikontoren skulle ersättas med stämpel till belopp. svarande mot lösen.

Kommissionen föreslår därför, att den för generallantmäterikontoret upptagna särbestämmelsen om stämpelbeläggning av kartor med en mindre jämkning i ordalydelsen utsträcker att gälla jämväl lantmäterikontoren i länen.

I detta sammanhang föreslår kommissionen dessutom, att uttrycket 'general-lantmäterikontoret' dels utbytes mot 'lantmäteristyrelsen' såväl i sistberörda stadgande som i ovan nämnda bestämmelser angående avskrift dels ock uteslutes i fjärde avdelningen under stämpelförordningens 1 §. Berörda uttryck, varmed man i äldre tider närmast torde hava avsett lantmäteristyrelsens arkiv, återfinnes nämligen icke numera i gällande instruktion.»

Lantmäterikommissionen har med anledning härav upprättat förslag till kungörelser rörande ändring dels av §§ 1 och 15 i förordningen den 7 december 1883 angående expeditionslösen dels ock av 1 och 3 §§ i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften.

I utlåtande häröver den 15 februari 1919 har lantmäteristyrelsen förklarat sig icke hava något att erinra mot nämnda förslag.

Statskontoret har i utlåtande den 20 februari 1919 anfört:

»Vad först angår de av kommissionen ifrågasatta ändringarna i förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883, vill det synas statskontoret, som om kommissionens förslag, att ur tredje avdelningen i § 1 utesluta 'lantmäterikontor' och att ur § 15 av nämnda förordning utesluta de däri intagna bestämmelserna angående frihet från lösen för dels utdrag av jordregister dels vissa av förste lantmätare utfärdade bevis icke skulle, vid det förhållande att 'lantmätare' fortfarande komme att bibehållas i tredje avdelningen av § 1, giva ett fullt klart uttryck åt syftet att borttaga överlantmätares rätt till expeditionslösen. Statskontoret anser fastmera, att för undvikande av all tvekan i detta avseende det bör i 15 § tydligt utsättas, att expeditioner, utfärdade av förste lantmätare — eller, såsom de hädanefter skulle komma att benämnas, överlantmätare — eller lantmäterikontor skola utgivas utan lösen.

Vidkommande därefter förordningen angående stämpelavgiften den 19 november 1914, vill statskontoret ifrågasätta lämpligheten av att, såsom kommissionen föreslagit, stämpelavgiften för avskrift av lantmätares förrättningshandlingar beräknas efter *sida* i stället för, såsom i förordningen för övrigt, efter *ark*.

Beträffande kommissionens förslag att bestämmelse måtte meddelas om frihet från stämpel för alla bevis, som utfärdas från lantmäterikontor, vill statskontoret endast erinra därom, att diariibevis, som utgivas från nämnda kontor, väl fortfarande böra beläggas med stämpel.

I öfrigt har vad kommissionen i föreliggande framställning anfört och hemställt icke givit anledning till någon erinran från statskontorets sida.»

De av lantmäterikommissionen i nu förevarande skrivelse framställda förslag hava huvudsakligen föranletts av vissa förslag i kommissionens huvudbetänkande. Mot sistnämnda förslag har jag vid behandlingen av sagda betänkande icke funnit något att erinra. Jag får därför tillstyrka, att även de med desamma sammanhängande, nu framställda förslagen må vinna Kungl. Maj:ts bifall.

*Departements-
chefen.*

Vad angår de från huvudbetänkandet fristående, nu framlagda ändringsförslagen synas desamma välgrundade och tillstyrkas även.

I avseende å själva formuleringen av bestämmelserna torde vad statskontoret anfört i fråga om förordningen angående expeditionslösen böra iakttagas. I likhet med nämnda ämbetsverk, anser jag, att stämpelfriheten icke bör avse diariibevis, som utlämnas från lantmäterikontor. Detta framgår emellertid av att diariibevis stämpelbäggas såsom bevis, annat. Däremot kan jag icke dela statskontorets betänkligheter mot att stämpelavgift för sådan avskrift av lantmätarens förrättningshandlingar, som utlämnas från lantmäterikontor eller lantmäteristyrelsen, skall beräknas efter sida i stället för efter ark. Denna förändring synes mig vara god och välbetänkt samt ägnad att på ett noggrannare sätt avväga ersättningen i förhållande till expeditionens omfattning. Ehuru därigenom viss ojämnhet uppstår inom själva stämpelförordningen, vinnas överensstämmelse med bestämmelserna i den föreslagna nya lantmäteritaxan, enligt vilka för dylik avskrift, som lämnas av lantmätare, skall erläggas lösen för sida med samma belopp, som nu föreslagits skola utgå såsom stämpel, när avskriften erhålles från lantmäterikontor eller lantmäteristyrelsen.

De ifrågasatta ändringarna i förordningen angående expeditionslösen kunna av Kungl. Maj:t vidtagas utan riksdagens hörande. Ändringarna i stämpelförordningen kräva däremot riksdagens beslut. Då framläggandet av proposition därom ankommer på föredragning av chefen för finansdepartementet, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte förordna, att ärendet skall för sådant ändamål överlämnas till nämnda departement.

På tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen härtill lämna bifall.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.